

BERT PALSMA: LATEN ZIEN DAT SAMENWERKING IN DE AFVALWATERKETEN LOONT

In het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat gemeenten en waterschappen rioleringsbeheer en zuiveringsbeheer beter op elkaar gaan afstemmen en meer gaan samenwerken in de waterketen. Dat moet geld opleveren. Veel geld. Vanaf 2020 jaarlijks 380 miljoen euro om precies te zijn. STOWA en de stichting Rioned willen in de praktijk laten zien dat kennis een uitstekende basis is voor die samenwerking.

Waterketencoördinator Bert Palsma: ‘STOWA en Rioned kunnen er niet voor zorgen dat gemeenten en waterschappen elkaar na het Bestuursakkoord ineens innig omarmen. Dat ligt niet in ons vermogen. Wat we wel kunnen doen is onze beide achterbannen uitdagen echt werk te maken van samenwerking, omdat het loont. Daarvoor sluiten we aan bij lopende initiatieven van gemeenten en waterschappen in de waterketen, zoals gezamenlijk meten en monitoren, beheer en onderhoud, planvorming en het optimaliseren van verbeterd gescheiden rioolstelsels. Die initiatieven willen we gebruiken als proeftuinen waarin zichtbaar wordt dat er in de waterketen heel wat valt te halen, zowel wat betreft effectiviteit als doelmatigheid. Maar dan moet je het wel met elkaar doen. STOWA en Rioned stimuleren het lokale initiatief via het inbrengen van kennis, kunde en ervaring van mensen uit de sector. Die nemen op hun beurt de opgedane ervaringen weer mee naar hun eigen gemeente of waterschap.

BETERE OUTPUT

Voor één van de proeftuinen wordt aangehaakt bij een initiatief van Waterschap Vallei en Eem. Het waterschap gaat met bijna alle gemeenten in het beheersgebied samenwerken op het gebied van monitoring en gegevensbeheer. Bert Palsma: ‘Dat bespaart direct kosten en het levert betere output op. Maar de tweede slag is nog belangrijker, namelijk het goed analyseren van die output en op

basis van de uitkomsten maatregelen nemen die de effectiviteit en doelmatigheid van de waterketen verbeteren. Dat gaat echt aantikken. STOWA en Rioned kijken in dit proces over de schouder van de deelnemende partijen mee. Hoe verloopt de samenwerking? Waar lopen partijen tegenaan? Wat valt daaruit te leren? Waar kunnen we ze mee helpen? Op die manier willen we de proeftuin vooruit helpen. Tegelijkertijd verbinden we de opgedane kennis en ervaringen met de rest van Nederland zodat iedereen ervan kan leren.’

DWINGENDE REGELS

STOWA en Rioned willen ook een proeftuin starten rond het functioneren van verbeterd gescheiden stelsels. Deze stelsels zijn in Nederland op veel plekken aangelegd. Het gaat om een van elkaar gescheiden hemelwaterriool en een vuilwaterriool, die met elkaar in verbinding staan. Een pomp zorgt ervoor dat bij een bui het eerste hemelwater met relatief veel vuil toch naar de zuivering gaat. Het fungeert tevens als extra slot op de deur voor rioolwater dat door foutieve aansluitingen in het hemelwaterriool terecht komt. Dat komt zo dan toch niet in het oppervlaktewater, maar op de zuivering. Palsma: ‘Dit systeem functioneert op zichzelf goed, maar er komt op deze manier meestal toch nog twee derde van het hemelwater terecht op de zuivering. Vooral omdat de waterketen van oudsher het domein is van dwingende regels en vaste afspra-

*De eerste proeftuinen
zijn inmiddels gestart*

MEER ENERGIE UIT SLIB VIA THERMISCHE SLIBONTSLUITING?

ken. De zogenoemde pompovercapaciteit - van hemelwaterriool naar vuilwaterriool - is bijvoorbeeld standaard meestal 0,3 mm per uur. Maar in Brabant is het 0,2. Deze getallen zijn niet met kennis onderbouwd. ‘

In de proeftuin willen Rioned en STOWA samen met gemeenten en waterschappen onder meer onderzoeken of in verbeterd gescheiden stelsels deze pompovercapaciteit kunt aanpassen aan de omstandigheden ter plaatse. Bert Palsma: ‘Door het toepassen van sensoren zou je de hoeveelheid water die van het hemelwaterriool naar het vuilwaterriool gaat, meer kunnen sturen. De focus ligt dan meer op kwaliteit, dan op kwantiteit. Hierdoor loop je minder kans op overstortingen vanuit het vuilwaterriool, raakt ook de rwzi minder snel overbelast, realiseer je betere doorstroming van het oppervlaktewater (via de hemelwateruitlaten) en bespaar je op de kosten van transport en zuivering van afvalwater. Het lijkt een simpel, makkelijk uitvoerbaar idee, met veel voordelen. Maar dat kan alleen slagen als gemeenten en waterschappen bereid zijn samen anders naar de keten te kijken. De proeftuin moet vooral informatie opleveren hoe je dat kunt doen, onder welke omstandigheden het wel of geen zin heeft, waar je tegenaan loopt en wat je ervan kunt leren. Die ervaringen kunnen we dan delen met andere partijen.’ De eerste proeftuinen zijn inmiddels gestart.

STOWA en de stichting Rioned overleggen met KWR Watercycle Research Institute in hoeverre ook zij een bijdrage kunnen leveren aan de proeftuinen en andere waterketenvraagstukken.

Het via slibvergisting terugwinnen van energie op rwzi's wordt steeds belangrijker. Een veelbelovende techniek om dat te verbeteren is het voorbehandelen van slib bij hoge temperatuur en druk: thermische slibontsluiting. Dit kan leiden tot meer drogestofafbraak in de gisting en een verhoging van de biogasproductie.

STOWA voert samen met waterschappen een onderzoek uit naar mogelijkheden van deze nieuwe techniek. Op rwzi Hengelo van Waterschap Regge en Dinkel loopt momenteel een pilotproef met thermische slibontsluiting. De resultaten van de experimenten worden begin 2012 verwacht. Meer informatie vindt u op stowa.nl | Projecten | Afvalwatersystemen.

STOWA GEEFT BEGRIP MEERLAAGSVEILIGHEID HANDEN EN VOETEN

STOWA laat in het kader van Deltaproof een basisdocument meerlaagsveiligheid opstellen. Het document beschrijft hoe je dit voor een gebied methodisch kunt uitwerken en geeft praktijkvoorbeelden. Het document gaat ook in op de vraag hoe je kunt beoordelen of beoogde meerlaagsveiligheidsmaatregelen zorgen voor de gewenste veiligheid in het gebied.

In het kader van het Nationaal Waterplan zijn momenteel zes gebiedspilots in uitvoering of uitgevoerd waarbij de uitwerking van meerlaagsveiligheid wordt verkend. STOWA gaat de kennis en ervaringen opgedaan in deze pilots gebruiken bij het opstellen van het document. Inmiddels heeft de STOWA een basisvisie voor een afwegingsmethodiek opgesteld over meerlaagsveiligheid wat als basisdocument voor volgende stappen kan gaan dienen, waarin het begrip meerlaagsveiligheid concreet wordt gemaakt.

De volgende stap is aan de hand van concrete voorbeelden de verdere uitwerking van het gemeenschappelijk gedachtegoed over meerlaagsveiligheid, met o.a. betrokken waterbeheerders uit de zes gebiedspilots en enkele prominente deskundigen. In een derde fase zou aan de hand van de voorbeelden en de opgestelde visie over meerlaagsveiligheid gewerkt moeten worden aan draagvlak binnen de watersector.

